

100%

NYNÄSHAMN

KUNGEN
AV KNÖLAR

*Från osäker hamn
till trygghetens famn*

MUSTIGT
MATHANTVERK
PÅ OXNÖ

*En tågresä till
Nynäshamn
1902*

TÄVLA
*om lokal smak-
upplevelse!*

KONST & KULTUR

FÖRENAR MOR OCH SON FRÅN SORUNDA

VARDA SHJÄLTAR VÄRDA ATT HYLLA

Nyligen hyllades det lokala näringslivet under festliga former i Nynäshamns Folkets hus. Där visades prov på bredden av verksamheter som är aktiva i vår kommun, både större och mindre i varierade branscher. Här finns mängder av erfarenhet, kreativitet och en rejäl portion nytänkande i konsten att driva företag. Många nominerade inom olika kategorier fick tillfälle att glänsa lite extra för en kväll och några av dem gick också hem med årets utmärkelse för sina insatser.

Det finns goda anledningar att lyfta fram det lokala näringslivets arbetsmyror, också många fler än de som får plats i scenens strålkastarljus under en kväll. Företagen och alla deras anställda är viktiga kugghjul i kommunens maskineri, och utan dem blir det motorstopp. Det är svårt att tänka sig en tillvaro där de inte finns. Vad vore ett centrum utan sina butiker? Eller en stad utan restauranger och caféer? Utan småföretagare som frisörer, hantverkare eller andra servicebranscher. Lägg till våra gröna naturbruksverksamheter, tillverkningsindustrier och inte minst hela besöksnäringen som skapar åtskilliga arbetstillfällen i kommunen. Listan kan bli hur lång som helst.

De senaste åren har bjudit på många utmaningar, inte minst för våra näringsidkare. Det är långt ifrån alla som haft möjligheten att arbeta hemifrån eller har kunnat förlita sig på att digitala distansforum löser uppgiften. Trots omständigheterna har den största andelen av våra företag hållit i gång nästan som vanligt. Butiksägare, serviceställen och deras medarbetare har i princip dagligen kommit till arbetsplatsen och öppnat upp sina verksamheter för kunderna. Inget Teamsmöte i världen kan ersätta kontakten mellan säljare och köpare lika bra som det fysiska. När det varit som tuffast har det också uppstått en mängd innovativa lösningar ute bland entreprenörerna för att övervinna aktuella hinder. Även kunderna har visat stor lojalitet och omtanke genom att stötta sina lokala företag när det behövts som allra mest. Det finns en Nynäshamnsanda att ta vara på.

Den närmaste tiden kan bli fortsatt besvärlig om man får tro ekonomer och andra förstasigpåare. Oro i omvärlden med inflation och energikris är bara några av de faktorer som påverkar oss just nu, såväl hushåll som företag. En rejäl dos kreativitet, lojalitet och jäklar anamma behöver ännu en gång plockas fram hos både näringsidkare och kunder. Vi har visat förut att vi kan och att det finns ett stort antal vardagshjältar där ute som tillsammans fortsätter att lyfta vår kommun till nya höjder.

Niclas Axelson & Paulin Sunesson

INNEHÅLL

Inhästning i potatislandet	4
Lou-Lou och Gustaf möts i kulturen	8
Bryggarglädje bär frukt på Oxnö	14
Stålkrona gör storverk i gummibranschen	20
Plats för gråt och skratt mellan nål & tråd	22
Liljehammar gör tidsresa på drömspåret	26
Lokal historia & smakfest på agendan	31
Vinstchanser i 100% annonspussel	32
Spana in fler evenemang i höst	33
Höstigt kryss och sudoku	34

Välkommen in och välj bland alla våra tyger, färdigsydda gardiner & solskydd.

Vi erbjuder bl a också:

- Uppsättning gardinstänger/skenor
- Solskydd, t ex lamell- & rullgardiner
- Gardinsömnad efter dina önskemål
- Gratis konsultation och mätning
- Även lampor, pryglar & presenter

Tygmans Textil & Inredning

Mån-fre kl 10-18 • Lördag kl 10-15
Vår butik finns på **Centralgatan 6**
nära kyrkan i Nynäshamns centrum
Tel. 08-520 109 30 • tygmans.se

Frisk tandvård Tandvård till fast pris!

Nu kan du gå till tandläkaren utan dyra överraskningar. Med Frisk tandvård får du den tandvård du behöver och akuttandvård i hela landet till ett fast pris. Genom att välja Folktandvården bidrar du dessutom till ett starkare samhälle. Överskottet från vårt arbete går alltid tillbaka till invånarna och bidrar exempelvis till pendeltågsvagnar och förlossningsavdelningar.

Folktandvården Nynäshamn
Lövlundsvägen 3
08-123 158 55

Folktandvården

Stugor • Bodar • Garage

Stort urval - t. ex. populära Sorundastugan

HÖSTKAMPANJ med 25-30% rabatt

Gäller året ut. Stugor med kampanjpris ska levereras under 2022.

För aktuella priser, besök vår hemsida www.trastugor.com

Exempel: **SORUNDA-30**, 30 m²

Exempel: **PETER-15-2**, 15 m²

Sorundavägen 300, Sorunda • order@trahuset-sorunda.se

Fyll ditt hem med grönska inför hösten, Välj bland över 350 olika sorter!

Stort urval MINIVÄXTER FRÅN 29,-/st
KÖP 4 - BETALA FÖR 3

GRÖNVÄXTRIKET

FREDSGATAN 9, NYNÄSHAMN | TEL. 08-551 08 443
GRONVAXTRIKET.SE | [gronvaxtriket](https://www.instagram.com/gronvaxtriket)
ÖPPET ALLA DAGAR | ÄVEN SÖNDAGAR KL 11-15

KUPONGERBJUDANDE - KLIPP UT & TA MED!

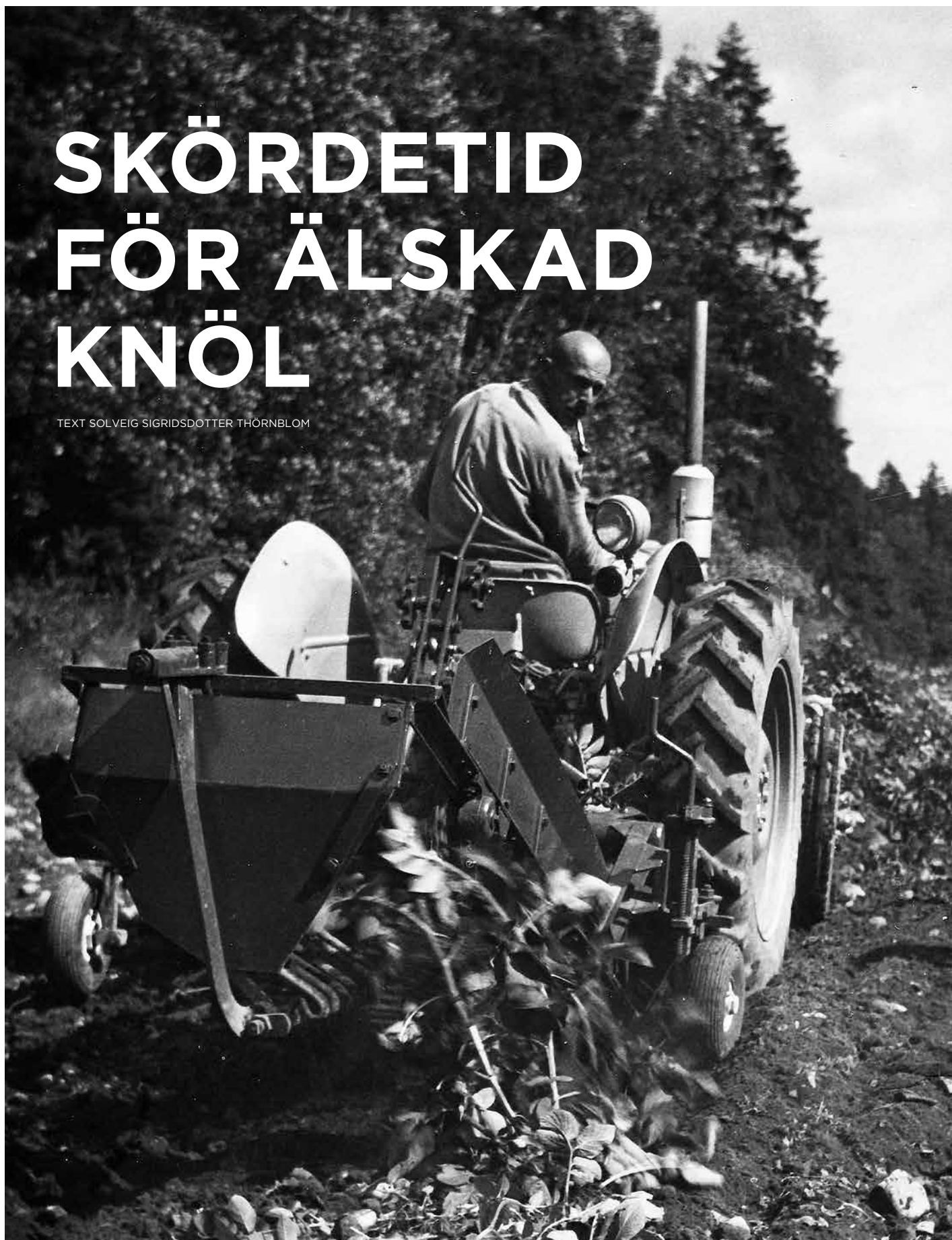
20% RABATT PÅ VÅRA GRÖNA VÄXTER

VID KÖP ÖVER 300 KRONOR

Gäller på ett köp med kupong i butiken t o m 23/10 2022,
men ej i kombination med andra erbjudanden och rabatter.

SKÖRDETID FÖR ÄLSKAD KNÖL

TEXT SOLVEIG SIGRISDOTTER THÖRNBLOM

Tidig höst och solen både skiner och värmer. På Söder Enby gård i Sorunda pågår de dagliga sysslorna precis som vanligt. Samma rutiner så gott som dagligen, med något skiftande göromål beroende på årstider. Som att det nu är dags att ta upp vår allra mesta rotsak ur jorden, nämligen potatisen.

FOTO: NYNÄSHAMN'S BILDARKIV

Göran Olsson kommer i full fart i sin stora traktor och svänger runt husknuten där jag sitter och småpratar med hans mamma Kerstin. Han var just i full fart med att pressa höbalar, och det har varit ett bra år för höskörden.

– Jag hade redan glömt vad vi skulle prata om, säger han när han slår sig ned en kort stund.

Strax ska han hämta barnbarnet på förskolan, men innan dess hinna äta middag. Och visa potatisodlingen som vi kommit för att se.

– Det är ju inte så mycket nuförtiden, säger Göran. Förr hade vi kanske fem hektar med potatis, och nu har vi knappt en hektar.

Den knappa hektaren försörjer generationerna på gården med potatis för hela året och litet till gårdsförsäljning också.

– Förr kunde vi ta upp kanske tio ton potatis om året och då sålde vi även till lokala butiker.

Sedan blev det svårare att sälja till dessa, då många butikskedjor valde att köpa in alla sina varor centralt.

– Men nu har det blivit bättre igen, berättar Göran, och det beror nog på att konsumenterna idag vill ha svensk och gärna närodlat mat.

Potatislandet ligger strax bakom boningshuset men någon blast syns inte, den har redan slagits av. För det gäller att slå blasten i tid. Dels förhindrar det att

brunröta sprider sig från blast till potatisknölarna. Dels stoppar det tillväxten på potatisarna, så att de inte blir gigantiska.

Potatisen måste upp innan det blir för kallt i jorden. När den väl är uppluckad

”Idag vill konsumenterna ha svensk och gärna närodlat mat”

ska den förvaras svalt, men inte för kallt. Det får inte bli minusgrader där potatisen förvaras, då blir den förstörd. Är det i stället för varmt börjar den gro och får "ögon". Dessutom kräver den torr luft. Det gäller alltså att ta väl hand om sin potatis och gör man det är det inga problem att förvara den ända tills det är dags att skörda igen nästa år.

Göran tar potatisgrepen och vänder på några stånd. Där väljer de upp ur jorden, de rosaskimrande knölarna av en gammal sort som funnits i Sverige sedan första halvan av 1900-talet; Asterix. En mycket populär potatis, en så kallad fast sort. På ett annat ställe växer i jorden en annan klassiker som är vanlig i svenska hem, i synnerhet hos dem som gillar potatismos, nämligen King Edward. Den sorten är så kallat mjölig, vilket innebär att den är svår att koka utan att den faller i molekyler. Men den lämpar sig utmärkt till att göra mos av. Och att den blivit en favorit beror nog mest på att den är så pass god.

Förutom för smakens skull så finns några andra skäl att odla just King Edward och Asterix. De är sena sorter och lämpar sig för långvarig lagring. Dessutom är de tåliga mot de sjukdomar som kan drabba potatis.

Dessa egenskaper ökar möjligheten att få en bra skörd.

– Vi har aldrig haft problem med skorv eller andra sjukdomar i våra jordar. Och allt utsäde man köper idag är nog kontrollerat.

"Där väljer de upp ur jorden"

Även denna skörd ser fantastisk ut och nu är det hög tid att plocka upp de älskade knölarna. På Söder Enby gör man det inte med en vanlig potatisgrep, utan med traktor och potatisplockare, så det blir gjort i ett nafs.

FOTO SOLVEIG SIGRIDSOTTEN THORNE

Idag visar Göran upp potatisen med hjälp av grepen men imorgon när hela åkern plockas används traktor och potatisplockare.

Växthus med potatisplantor på IVK i Nynäshamn.

FOTO NYNÄSHAMNS BILDARKIV

KÄNNER DU TILL DEN NYNÄSHAMNS-BASERADE **POTATISFORSKNINGEN**?

Institutet för växtforskning och kylagring, IVK, fanns i Nynäshamn från 1940-talet till slutet av 1970-talet. Här bedrevs bland annat forskning på potatis och dess sjukdomar, och även hur kylagring skulle ske på bästa sätt. Ett av uppdragen var att ta fram sjukdomsresistenta potatissorter att exportera till Sydamerika. IVK organiserade också den så kallade kontraktsodlingen av utsädespotatis i Norrland. Utsädespotatis ska ha exporterats i stora mängder till bland annat Brasilien och i utbyte fick man kaffe. IVK hade sina lokaler i närheten av Norvik.

...OCH I DESSA TIDER MÅSTE ÄVEN **POTATISLOVET** NÄMNAS

Potatislovets, även kallat skördelov, var förr i tiden ett skollov då barnen fick ledigt för att hjälpa till hemma på gården, bland annat med att ta upp potatisen. Alla familjemedlemmar var tvungna att rycka in när det brådskade med skörden. Eftersom det var vanligt att barnen inte dök upp i skolan under perioden när det var dags att skörda, så infördes potatislovets under tidig höst. Potatislovets togs bort 1954 och ersattes senare, på 1970-talet, av höstlovets som infaller i mitten av höstterminen omkring allhelgonahelgen.

Potatisupptagning vid Fräcksta i Sorunda. Barn står med potatiskorgar mellan sig och en man vid hästarna.

FOTO NYNÄSHAMNS BILDARKIV

Hej Nynäshamn!

Aktuellt från Nynäshamns kommun

oktober 2022

Har du någon gång besökt eller ringt till kommunens kontaktcenter? Då är sannolikheten stor att du pratat med Elin Ahlfors, kommunvägledare, eller någon av hennes kollegor.

– Vårt uppdrag är att hjälpa och guida medborgarna rätt i kommunen, säger hon.

Elin och hennes kollegor är kommunens ansikte utåt

Elin avslutar ett samtal och lägger ifrån sig sitt headset när hon tar emot mig med ett stort leende i kommunens kontaktcenter. Här arbetar åtta kommunvägledare som finns till för dig som bor eller besöker Nynäshamns kommun. Det märks att Elin brinner för service och att vilja hjälpa alla människor hon möter eller pratar med över telefon.

– Jag har alltid arbetat med service, det är verkligen något jag tycker är roligt och trivs väldigt bra med, säger hon.

Tidigare arbetade Elin som säljare i butik. Det finns många likheter med de båda arbetena i och med att det är just servicen som är huvuduppgiften, fortsätter hon:

– I en butik är det förstås fokus på att sälja produkter. I Kontaktcenter handlar min roll mer om att hjälpa och göra skillnad för andra genom att ge de den information som de efterfrågar. Men målet i båda fallen är att kunden, eller kommuninvånaren i det här fallet, ska få ett bra bemötande och den hjälpen den behöver.

Hjälp med allt möjligt

Elin sökte jobbet på kommunen eftersom hon ville få en större inblick i samhället och det är något hon verkligen får genom sitt jobb som kommunvägledare. I kommunens kontaktcenter kan du få hjälp med allt möjligt.

– Vi hjälper till med allt från att fylla i en ansökan för försörjningsstöd till att ta emot en felanmälan, lotsa företag till rätt kontakt, boka borgliga vigslar, göra en färdtjänstutredning eller svara på plan- och byggfrågor.

Och listan med vad du kan få hjälp med kan göras ännu längre.

– Vi är kort sagt den första kontakten när någon kontaktar kommunen. Om vi inte kan hjälpa till lotsar vi vidare till rätt person i kommunorganisationen.

Vad är roligast med ditt jobb?

– Det är helt klart att få hjälpa människor. Men också att få arbeta med mina härliga kollegor. De gör verkligen jobbet ännu bättre.

Vad tycker du är svårast med jobbet?

– Det är nog att hjälpa personer där språkförbistring förekommer och de behöver hjälp med att fylla i blanketter från olika myndigheter. Men vi gör alltid vårt bästa för att kommunicera med varandra och hjälpa till så gott vi kan, avslutar Elin Ahlfors.

KONTAKTCENTER I NYNÄSHAMN

Det här hinner kommunvägledarna på Kontaktcenter med på ett år:

... besvara 79 320 telefonsamtal
... hantera 18 605 mejl och besök

VISSTE DU ATT...

... förra året kom Kontaktcenter på sjätte plats i företaget Profitefs årliga mätning av servicegraden i landets kommuner?

... Kontaktcenter har fått förtroende av många kommunförvaltningar att ta över frågor gällande exempelvis skolskjuts, förskola, Campus och även är Nynäshamnsbostäders växel?

Nynäshamns
kommun

nynashamnskommun

Stadshusplatsen 1, 149 81 Nynäshamn, 08-520 680 00, www.nynashamn.se

Lou-Lou Hillstad har kämpat för att Nynäshamn ska få ett värdigt minnesmärke efter Moa Martinsson. En liten framgång är de minnesskyltar som nu sätts upp på platser med koppling till Moa. Vi träffar Lou-Lou och hennes fjärde barn Gustaf Lilliestierna som är en etablerad konstnär och nu har utställning i Nynäshamn.

Smedstugeterparn, Moa, konstnären & mannen med ballongen

TEXT INGMARIE WASS | FOTO ANNA ANDERSSON

Lou-Lou Hillstad var själv nyskild och ensam med tre små barn när hon läste Moa Martinssons böcker första gången.

– Fast Moa bestämt sig för att inte få samma liv som sin mamma, en fattig barnafödande arbetarhustru, blev det precis så. Hennes öde berörde mig djupt och jag jämförde hennes med mitt och tänkte ”varför klaga”. Inte för att jag gjorde det, det finns värre öden och omständigheter, både då och nu.

Lou-Lou bor i Smedstugan i byn Lyngsta på vägen till Stora Vika. Grunden till den gamla smedjan finns kvar på tomten.

– Min gammelmorfar var smed och kände smeden som bodde här förr.

Det är hemtrevligt i den lilla stugans kök. Trasmattor, pelargoner, gulnad träpanel och vedspis. Yngste sonen Gustaf Lilliestierna är också här. Kaffe hålls upp i tunna koppar och bullarna som dottern Elin bakat smakar mums.

– Väggeklockan där har gått i arv från gammelmorfar, som köpte den runt 1895. Alltid till äldsta barnet. Hos min mamma stannade den och gick inte att få igång. Men när den kom hit började den ticka igen. Kanske kände den sig hemma här i Smedstugan.

Lou-Lou är mycket kunnig om Sorundas historia, engagerad i hembygdsföreningen, och har under många år arbetat för att lyfta

Moa Martinsson lokalt. När Maj Wechseltmann gjorde filmen ”Landsmodern” om Moa fixade Lou-Lou skådespelare, rekvisita, lokaler och var med vid de flesta inspelningarna.

– Mycket filmades här ute i Sorunda. Det var hon och jag plus en fotograf som utgjorde teamet. Även Ebba Witt Brattström fanns med som bollplank.

Nu får jag höra en fasansfull historia om Moa och hennes man

Karl som fick fem pojkar under sex år. Minsta sonen Knut föddes hon ensam på köksgolvet efter att ha stängt in de andra pojkarna i ett rum på torpet. Bandet till Knut blev starkt. Karl arbetade på Säby gård och Knut och hans storebror Manne gick ofta med mat till pappan. En ödesdiger dag i april 1925 bestämde sig de två pojkarna,

då 8 och 10 år, för att gena över sjön Styran. Den förrädiska vårisen brast och pojkarna drunknade. Två år efter den tragiska händelsen gick pappa Karl ut i skogen och sprängde sig själv till döds.

– Fem år senare debuterade hon med romanen ”Kvinnor och äppelträd”. Men på senare tid har jag även funderat en hel del över Karls liv och olyckliga öde.

Moa Martinsson lyckades trots motgångarna bli både författare och lokalpolitiker i Sorunda och Nynäshamn. I 54 år bodde hon i torpet Johannesdal som fortfarande går att besöka.

*”Jag har funderat
över Karls liv och
olyckliga öde”*

Lou-Lou har jobbat energiskt för att det ska upprättas ett offentligt minnesmärke över Moa Martinson i kommunen.

”Nu kommer Moas minnesskyltar upp”

– I Emmaboda har man sedan länge bland annat en minnessten på platsen där Vilhelm Moberg föddes och i Tungalsta står Ivar Lo Johansson skulptur. Men nu kommer minnesskyltar upp på viktiga Moa-platser runt om i kommunen, det känns fint.

Lou-Lou är utbildad arkeolog men när hon skilde sig och blev ensam med barnen bytte hon inriktning för att slippa resa så mycket.

– Jag gick den långa vägen till bibliotekarie och hann jobba tre år på Ösmo bibliotek innan det skulle det läggas ner. Då startade jag en kampanj och räddade biblioteket. Så det blev kvar, fast i ny lokal.

Lou-Lou sitter i kultur- och fritidsnämnden för Sorundanet Nynäs-hamns Kommunparti, ett lokalt parti utan politisk ideologi, och driver att det ska finnas tillgång till kultur i alla kommundelar, för både barn och vuxna.

– Min äldste son Martin är 45 år och har Downs syndrom. Mina erfarenheter från livet med barn och vuxna som har funktionsnedsättning är också en anledning till att jag engagerat mig lokalt.

Lou-Lou flyttade hemifrån och började jobba när hon bara var sexton. Först när hon fyllt trettio läste hon in gymnasiekompetensen och kunde börja på universitetet. Hon säger att hon älskar att studera och lära nytt.

– Jag hade en rätt påver uppväxt, vi var sex barn i två rum och kök. Med bara Focus uppslagsverk att läsa. En kompis bodde i en trea och jag bad mina föräldrar att också skaffa en trea. De svarade bara ”haha, ni flyttar ju snart”. Och det gjorde vi förstås, direkt efter avslutad grundskola.

”Det hände här samtidigt som Sakkarapyramiden byggdes”

Lou-Lou tycker om att gå i naturen, hon gillar såväl växter som den kulturhistoria som döljer sig under kullar och rotvältor. En berättelse handlar om de gåtfulla ”gropkeramikerna” som under forntid ska ha hållit till i Mellansverige och Östersjöområdet.

– Som arkeolog är promenaderna extra spännande. Man noterar höjddkurvor i landskapet för att hitta gamla boplatser och annat. Så gräver man lite och tittar i rotvältor om något kan ha kommit fram. Jag har hittat gropkeramiska skärvor från cirka 3000 före Kristus. Även om folket främst var jägare och samlare hade de börjat odla och behövde förvara spannmålen i något. Hisnande att tänka att detta hände här samtidigt som Sakkarapyramiden byggdes i Egypten.

– Fint att någon tog sig tid att dekorera. Fast en del av mönstret kan vara lufthål som gjorts för att vattnet i keramiken ska dunsta. Så gör man när man bränner skulpturer också, säger Gustaf.

Gustaf Lilliestierna är yngst av Lou-Lous fyra barn och konstnär. Han har ställt ut sin konst på gallerier och konsthallar i Sverige och utomlands. Utöver Konstfack har han en master of Fine Arts från Goldsmiths University of London.

Fram till den 22 oktober visas Gustafs utställning "Nyckfulla härledningar" i Nynäshamns konsthall.

"Situationerna i målningarna kan verka avlägsna och nästan hemsökta men samtidigt kusligt bekanta. Känslan är att något har hänt här, eller kommer att hända. Kanske något underbart – eller fruktansvärt."

"Jag vill utmana den upplevda harmonin"

– Måleriets dragningskraft är märklig, jag har svårt att låta bli att måla. Jag tänker i stort sett alltid på måleriet och hur det står i proportion till världen, utom när jag faktiskt målar. Då är det som om världen och måleriet uppslukar varandra och jag blir lugn. Jag gissar att det är samma förhållande en fysiker har till griffeltavlan, och författaren har till skrivbordet – men även det som alkoholisten har till alkohol.

Han tycker om att måla platser där våra fördomar ändå tycks stämma med något hos platsens karaktär, som hamnar och tivolin.

– Jag vill skapa scener i miljöer som utmanar den upplevda harmonin. En plats kan inspirera oss på samma sätt som ett objekt, ett event eller en relation, och i vissa stunder kan det som utspelar sig framför oss vara emotionellt omtumlande på ett tvetydigt sätt.

Gustaf berättar om två händelser under Västertorps höstmarknad. Det ösregnade och trots att datumet annonserats under flera veckor var det helt tomt kring marknadsstånden. En genomvåt liten flicka stod vid gatan, hon höll sitt paraply över en bronsskulptur av en get. Hon grät och ville inte gå därifrån när mamman ropade. På andra sidan gatan försökte en man modstulet fylla sin skåpbil med dussintals osålda heliumballonger i olika färger och former.

Efter berättelsen drar han paralleller mellan språket och bilden, och pekar på hur dessa uttrycksformer skiljer sig i beskrivningen av händelserna.

"Mannen med ballongerna grät inte"

– Mannen med ballongerna grät inte, alltså uttryckte han ingen sorg. Ändå var det sorgligt att betrakta honom. Flickan med paraplyet såg förkrossad ut! Men det var komiskt och bedårande, alltså fanns ingen sorg i hennes uttryck för just sorg. Det jag bevittnade var inte identiskt med det jag upplevde. De här berättelserna är bildliga på ett sätt som sträcker sig bortom orden och upplevelsen de beskriver men som måleriet kan återskapa.

Gustaf läser filosofi vid Uppsala universitet och säger att det är för måleriets skull.

– Det är så mycket som är svårt att förklara, som lättare förmedlas genom estetiska uttrycksformer. Det handlar om hur verkligheten förändras när den betraktas av någon. Jag hittar på, eller snarare registrerar, min bild.

Gustaf ställer ut sjutton målningar på Nynäshamns bibliotek fram till och med den 22 oktober. Måleriet är knivskarpt och Gustaf säger att geometri också är en viktig del i skapandet.

Efter intervjun får jag ett sms från Lou-Lou.

"Skjutsade ju Gustaf till tåget ... då jag kom hem låg något på trappan. Närsynt som jag är böjde jag mig ner för att se vad det var. Det var en tvåöring från 1895!! Har någon av er tappat? Spooky..."

Nej, ingen av oss hade tappat någon peng. Och jag hade suttit på trappan i solen medan Anna fotograferade Lou-Lou och Gustaf inför artikeln. Klockan som gick i gång, de flertusenåriga krukskärvorna och nu pungen... lite spooky är det allt hos Smedstugetorparn.

Välkommen till vår spabadsbutik i Nynäshamn!

Spabad från 54 900 kr. Tillbehör och reservdelar till spabad och pooler.
Service och installation av alla fabrikat. Serviceavtal för spabad.

Kontakta oss på tel. 08-121 48 500

www.stockholmpools.se • info@stockholmpools.se

Teknikervägen 1, Nynäshamn

Vi finns i samma lokal som **Polar Stugan**

Allt inom mark & anläggning!

Ring så hjälper vi dig! 076-185 22 89

**LILJEHAMMAR
ENTREPRENAD AB**

grävtjänst | mark | trädgård

Visst finns vi i Nynäshamn!

Sedan 2019 finns vi även
i Nynäshamn.

Vi kan ta hand om allt som
rör dödsfallet – rådgivning,
juridik, försäkringar,
blommor och naturligtvis
själva begravningen.

Vi finns på Fredsgränd 2B,
mitt i Nynäshamns centrum,
där du möts av
Maria Hallström-Ullmann.

Läs mer på www.ignis.se

PERSONLIGT ENGAGEMANG NÄRA DIG

Auktoriserad av Sveriges
Begravningsbyråers Förbund

Nynäshamn

IGNIS

Begravningsbyråer

Fredsgränd 2B, 08-673 83 38

Power of Glamour

Gör er redo för en gnistrande höst
med oss och **Caroline Svedbom.**
I butik och online!

RAKEL & LEA

Smycken och klockor

Centralgatan 6, Nynäshamn • Webshop: rakelochlea.se
Vardagar 10-18 • Lördagar 10-15 • 08-520 103 51 • Följ oss på

DITT LOKALA TRYCKERI I NYNÄSHAMN
HAMMARHAGSVÄGEN 26, 08-447 63 50
WWW.MIXGRAFISKA.SE

MIX
GRAFISKA

CopyOdd

EN DEL AV MIX GRAFISKA

DITT LOKALA TRYCKERI I TYRESÖ
ANTENNVÄGEN 2, 08-798 30 70
WWW.COPYODD.SE

**OMRÅDESSKYLTAR, FASADSKYLTAR,
OCH MYCKET MER**

PARKERINGSSKYLTAR, INFOTAVLOR
Kontakta oss för mer information

Ciderhuset på Oxnö!

TEXT NICLAS AXELSON

Vid Ängsholmen, alldeles nära Tottnäsbrons fäste längs med Torövägen, jäser det sedan något år tillbaka i tankarna. Här har de goda vännerna Matt Wilkes och Jonas Liljehammar startat Oxnö bryggeri & ciderhus, ett riktigt hantverksbryggeri med ambitioner. Det började med egen ölproduktion i liten skala, men under senare tid har inriktningen gått mot att satsa mer på cidertillverkning med lokala ingredienser.

Matt möter upp med en låda nyplockade äpplen från trädgården intill lokalen. Där det tidigare var ett enkelt garage med stampat jordgolv finns, efter en rejäl ombyggnad fylld av mycket möda och stort besvär, en prima produktionsanläggning i det mindre formatet med tillhörande butik. Förvandlingen är total.

– Vi har lagt många timmar, kvällar och helger, på att fixa och anpassa lokalen för att den ska vara godkänd utifrån gällande regelverk och för att få alla tillstånd som behövs. Och det är många, berättar Matt.

Han kom till Sverige från England för ungefär tio år sedan och bosatte sig på Oxnö, där sambon Kristin har sina rötter. Hon driver Skärgårdscafét i hamnbodarna och där har Matt sin egen lilla försäljningsyta med lågalkoholhaltig folköl från olika mikrobryggerier – självklart också de egna produkterna. Kompanjonen Jonas är nynäshamnare och jobbar till vardags som teknisk projektledare på mediebolaget SVT. Det gemensamma intresset för dryckesbryggning startade som en hobby och ledde så småningom till att deras egen öl kunde framställas hos andra mikrotillverkare, bland annat vid Barlingbo på Gotland och Adelsö på Ekerö. Pale Ale, Red Ale och veteölet Endless Summer är varumärken som ingår i sortimentet och de ska inom kort återuppta samarbetet med andra bryggerier igen inför kommande bryggningar. I den egna anläggningen väljer de i stället att satsa fullt ut på lokal cidertillverkning, nu under namnet Oxnö ciderhus.

– Den senaste "batchen" av cider vi gjorde var den fjärde i ordningen. Den har liksom tidigare omgångar varit populär och är i princip slutsåld, berättar Jonas.

Mycket gick åt på skördemarknaden som hölls i Ösmo i början av september, där de förutom 15 lådor öl också sålde ungefär tvåhundra flaskor cider. Men mer är på gång...

Under premiäråret har det hittills gått åt ungefär tre ton frukt, både äpplen och päron. Det mesta tillverkas på svenska äpplen och helst från våra lokala trädgårdar. Nyligen gick de ut med ett

*"Vår cider är
100% juice och
vi tillsätter inget
socker!"*

inlägg i sociala medier och erbjöd sig att komma hem till villaägare för att plocka den frukt som inte används. Några har svarat men de hoppas att fler vill få hjälp att ta hand om sina äpplen och päron som blir över. När de lokala råvarorna inte räcker till köper de in det som behövs från andra håll.

– Vi försöker rädda frukt som är lite skadad och kanske inte går att sälja till konsument, men som fungerar utmärkt i vår tillverkning, säger Matt.

Ungefär tvåhundra liter produceras i varje omgång. I produktionslokalen finns fruktpress och diverse tankar för jäsningsprocessen. I de koniskt formade tankarna faller sedimentet från frukten ner till botten och när cidern kyls får den en klarare ton. Resultatet blir en färskvara bestående ren fruktjuice som ska förvaras kallt och drickas inom ett par månader.

– Livsmedelsverkets regler föreskriver att cider ska innehålla minst 15% fruktjuice. Man får tillsätta vatten, socker och aromämnen. Vår cider är 100% juice och vi tillsätter inget socker!

Förutom den lilla maskinparken är utrustningen förhållandevis enkel och allt tappas för hand.

– Det är en väldigt manuell process, inte minst buteljering, säger Jonas.

NORDANRO

Vit-blå-beige eller sand-grå-grön?

Premiär för nya Nordanro! När du beställer ett nytt kök får du välja bland tusentals färger. Dessutom får du välja på Nordens största urval av luckor, bänkskivor, vitvaror, blandare, diskbänkar och mycket fler saker till hemmet. Välkommen till Elon Nynäshamn!

50%
på bänkskivan!*

*Erbjudandet gäller när du köper ett Nordanro Premium för minst 60 000 kronor och på utvalda bänkskivor. T.o.m. 2022-10-31.

Elon Nynäshamn
Telivägen 2, Sjötelegrafan
149 41 Nynäshamn
Tel: 08 524 006 50

elon

coop

Matbutiken mitt i centrum

Nybakat bröd varje dag!

Kanelbulle

5:-/st

Med reservation för slutförsäljning.

Vi har det mesta du behöver,
t ex salladsbar, grillat,
kött från Smak av Gotland
och alla goda tillbehör!

Förbutik med postombud
Svenska Spel • Instabox

Välkommen önskar
Niklas Tyni med personal!

ÖPPET ALLA DAGAR 8-21

Matt Wilkes med buteljerad must och och Jonas Liljehammar med en låda full av nyplockade äpplen vid ingången till musteri.

"Det är halva nöjet att testa olika sorter och blanda för att hitta bra smaker"

Duon har också gjort en omgång med päroncider, ungefär 400 liter som de båda är överens om att den blev riktigt bra. Här användes vårt svenska päron Carola, som har en fin smak med lagom syra.

– Det är halva nöjet att testa olika sorter och blanda för att hitta bra smaker.

Den cider som tillverkas på Oxnö skiljer sig från den söta varianten som vi i Sverige vanligtvis har förknippat med drycken. I England, där hälften av all världens cider produceras, är den torrare till sin karaktär och har en frisk smak med högre alkoholhalt beroende på hur jäsningsprocessen gått till. Att den söta svenska cidern på senare tid har blivit en exportsuccé till just de brittiska öarna är en annan historia, och har kanske inte så mycket med de traditionella dryckesvanorna att göra.

Just nu tillbringar Matt och Jonas i snitt någon dag per vecka i bryggeriet, samtidigt som jäsningsprocessen pågår i de fyllda tankarna dygnet runt. Mestadels har inriktningen varit att tillverka drycker med låg alkoholhalt, runt 2,2%, eftersom den då kan säljas i butiker med folkölstillstånd samt även direkt till konsument från den egna lokalen och på marknader i närområdet. Den svagare varianten får man fram genom att tillsätta färsk äppelmust till den jästa cidern.

Oxnö bryggeri & ciderhus produkter går att hitta hos Kängsta gårdsbutik och tidigare nämnda Skärgårdscafé. De gör även alkoholstarkare cider som säljs till restaurangbranschen, i Nynäshamn för närvarande hos Kroken i Fiskehamnen och puben Eight friends inn i stationshuset. Sommartid är produkterna också tillgängliga på Tottnäs rökeri och hos Svinhuset på Torö. Och så klart i bryggeriets egen butik som under sommaren haft verksamheten i gång varje vecka men så här års håller öppet för besök en lördag i månaden. Då ställs skylten ut vid väggkanten för att locka in förbipasserande trafikanter. De uppskattar direktkontakten och responsen från kunderna.

– Det vore också kul om ännu fler återförsäljare vill erbjuda våra produkter. På sikt hoppas vi att förslaget om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker blir verklighet. Då kan vi även satsa mer på den starkare varianten och öka produktionstakten. Just nu har vi fullt upp med att hinna tillverka det som efterfrågas, avslutar Jonas.

"Det är en väldigt manuell process, inte minst buteljeringen"

Kvalitet behöver inte vara dyrt!

Vi hjälper Er med begravning och familjejuridik.

Vi erbjuder begravningar från 9 500 kr.

Kostnadsfria hembesök.

Även fri rådgivning av Livsdokument.

Nynäshamns Begravningsbyrå

Heimdalsvägen 6, Nynäshamn – 08-520 205 15

www.nynashamnsbegravning.se

HÖSTENS FÖRETAGAR-TRÄFFAR

Med träffarna vill vi ge dig nya kunskaper, insikter, kontakter och bättre och fler affärer.

Alla företagare och anställda är välkomna och deltagandet är gratis.

12/10 Tematräff: Finansiering

Är du rätt rustad för ett förändrat ekonomiskt läge i ditt företag?

11/11 Branschträff för byggaktörer

Var med och bygg Nynäshamn!

15/11 Frukostklubben pop-up

Dagens värd Thomas Concrete Group
Stockholms Bulkhamn, Stora Vika

Information och anmälan på
nynashamn.se/foretagartraffar

Följ oss på Facebook [@naringslivnynashamn](https://www.facebook.com/naringslivnynashamn) och prenumerera på vårt nyhetsbrev för tips, inbjudningar och nyheter www.nynashamn.se/foljnaringsliv

företagarna
NYNÄSHAMN

Nynäshamns
kommun

Med reservation för ändringar.

50 ÅR & SNYGGARE ÄN NÅGONSIN

Kerstins taxi & buss firar 50-årsjubileum!

Ett bra tillfälle att göra om vår grafiska profil, vara nytänkande och satsa extra på det vi älskar och är bäst på – inspirerande och trygga resor för alla tillfällen, såväl korta lokala turer som långa spännande bussresor ut i Sverige och världen. Vi ser fram emot att färdas tillsammans med er i ytterligare 50 år.

Hälsningar från ert lokala bussbolag.

KERSTINSTAXI.SE
08-530 430 10

Kerstins
TAXI & BUSS | ANNO 1972

Mäklarpanelens senaste statistik bekräftar läget: **REKORDÖVERTAG FÖR BOSTADSKÖPARNA**

Fastighetsbyråns senaste Mäklarpanel visar att övertaget för köparna på bostadsmarknaden förstärkts ytterligare och nu ligger på en rekordnivå. Osäkerhet är det ord som beskriver bostadsmarknaden bäst just nu, kommenterar Johan Engström, vd på Fastighetsbyrån. Räntehöjningar och höga elpriser påverkar mest.

I Mäklarpanelen från Fastighetsbyrån har mäklare från Sveriges största mäklarföretag runt om i landet svarat på frågor om läget på bostadsmarknaden.

På frågan "För vilka är bostadsmarknaden mest fördelaktig just nu?" blev snittet 3,21 på en skala mellan 0 (köparna) och 10 (säljarna). Det kan jämföras med 3,74 när samma fråga ställdes i juni och 6,87 i augusti 2021. Övertaget för köparna har alltså ökat jämfört med i juni och ligger på en rekordnivå.

- Osäkerhet är det ord som beskriver bostadsmarknaden bäst just nu. Många faktorer samverkar och leder till långa försäljningstider, ökat utbud och sjunkande priser. Vi har inte haft en liknande situation på bostadsmarknaden på nästan femton år och sannolikt kommer framför allt räntehöjningar och höga elpriser fortsätta att prägla marknaden under hösten. Säljare och köpare verkar dock närma sig varandra i takt med att priserna justeras nedåt, säger Johan Engström.

Skiftet från en het marknad, innan kriget i Ukraina och den första räntehöjningen, till dagens oroliga marknad syns i hela landet. Köparnas övertag är dock störst i Stockholm (2,19) och minst på "mindre orter" (3,88).

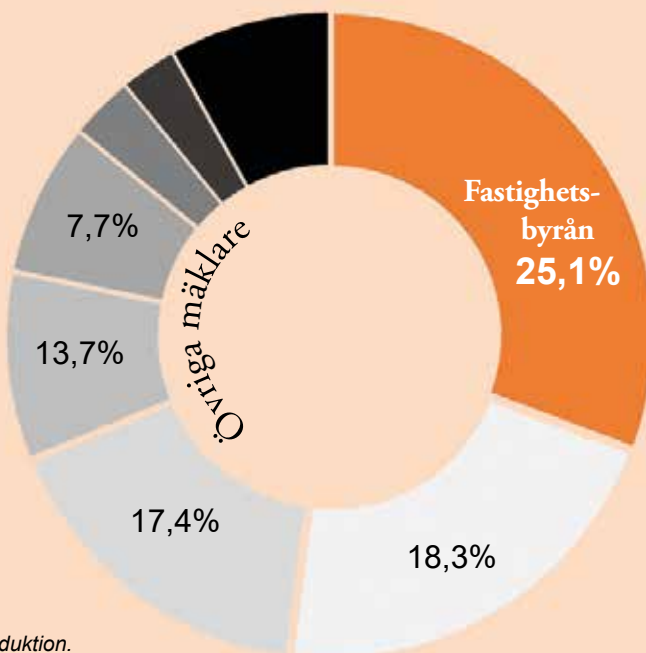
- Avmattningen är mest påtaglig där priserna är som högst. Hittills är det tydligast på bostadsrättsmarknaden men sannolikt kan stigande driftskostnader komma att påverka villamarknaden mer framåt, säger Johan Engström.

- Den svenska bostadsmarknaden drivs i stort av behov att flytta utifrån livsförändringar, när människor till exempel flyttar ihop, skiljer sig eller skaffar barn. Det förändras inte. Och det görs fortfarande bostadsaffärer. Det bästa rådet till de som vill flytta är just nu att sälja först och köpa sedan. Det finns fortfarande möjligheter att göra lyckade bostadsaffärer, avslutar Johan Engström, vd på Fastighetsbyrån i Sverige.

Årets försäljningssiffror i vår kommun ger besked:
Fastighetsbyrån i Nynäshamn är fortsatt störst på den lokala bostadsmarknaden

Avser alla försäljningar i kommunen för perioden 1/1-15/9 2022 exkl nyproduktion.

Vi säger hej till en ny kollega: **VARMT VÄLKOMMEN HENRIC WICKHOLM**

Vi började med att ställa några frågor till kontorets nya mäklare.

Hur ser din bakgrund ut?

– Jag är född och uppvuxen i den lilla orten Upplands Väsby där jag spenderat stor del av tiden på fotbollsplanen eller i klubblokalen och utövat kampsport på svensk elitnivå. Förutom fastighetsmäklare är jag även utbildad bilmekaniker, vilket jag endast har som hobby i dagsläget. Eftersom jag har svårt att sitta still är jag även självlärd snickare och utvecklar mina kunskaper inom det intresset allt eftersom.

Hur vill du beskriva dig själv som mäklare?

– Jag är en galen arbetsmyra med hög arbetsmoral och mycket energi! Jag är van vid tuffa förhandlingar och att kunna knyta ihop varje affär, vilket är extra viktigt på den svåra marknad som råder nu. Jag är otroligt noggrann, tillgänglig och lyhörd för att alla parter ska få ett positivt avslut. Att sälja sin bostad är bland den största och även mest tuffa av alla affärer man kan göra och då är det extremt viktigt med god kommunikation och återkoppling.

Vad gör du helst på fritiden?

– När inte superhjälteklädet är på uppskattar jag en enkel dag med familj och vänner. Jag är en enkel man som inte har allt för höga krav på fritiden utan njuter helst hemma i solen med god mat och trevligt sällskap! Kvällstid är soffan en givet plats, gärna framför någon rolig serie eller actionfylld film med en skål popcorn och favoritglaset.

Vad är det bästa med Nynäshamn?

– När jag och min fru för tre år sedan åkte hit första gången blev vi förälskade i hur magiskt det kändes att åka genom gatorna och ner mot hamnen. Vi satte oss på en lokal restaurang och njöt av den härliga atmosfären som bara Nynäs kan erbjuda. Efter att ha bott här i tre år nu känner jag precis likadant, men vill även tillägga hur fantastiskt det är att bara ta en promenad med barnen ute vid Lövhagen och till Knappelskär. Där är det lika fint året runt.

– Efter att ha bott i Upplands Väsby nästan hela mitt liv och jobbat som fastighetsmäklare i Hägersten under fem års tid så kan jag verkligen säga att jag redan efter denna korta period nu äntligen känner mig hemma!

... OCH TILL OSS ALLA PÅ FASTIGHETSBYRÅN I NYNÄSHAMN!

Krister Florin, fastighetsmäklare

Magnus Hällgren, fastighetsmäklare

Camilla Martinsson, säljkoordinator

Kim Törnblom, fastighetsmäklare

Jenny Wiklund, fastighetsmäklare

Doris, vår kontorshund och maskot

Innan det nya området anläggs tar man ner träd, spränger bort berg och krossar sten för att jämna ut marken. När stenar krossats till grus används det som markutfyllnad före asfaltering. Allt rullas från krossen med en transportör.

Christoffers farfar och farmor flyttade från Gotland till Nynäshamn. Därför tycker han att det är extra roligt att nu ha gjort bagagebandet till Destination Gotlands terminal.

– Mina två anställda Göran Glanell och Martin Edstrand är ovärderliga. De ställer alltid upp och jag är så tacksam över att de valt att jobba tillsammans med mig på Ösmo Industriegummi, säger Christoffer Stålkrona (till vänster i bild).

UNG FÖRETAGARE I TUNG BRANSCH

Christoffer Stålkrona var femton år när han började sommarjobba i pappas företag och arton när han hoppade av gymnasiet för att jobba heltid i familjeföretaget. Idag äger och driver han Ösmo Industrigummi AB och var nyligen en av de nominerade till Årets unga företagare.

TEXT INGMARIE WASS

– När jag gick på gymnasiet var jag inte motiverad. Allt gick före skolan, speciellt att spela ishockey. Idag är jag äldre och klokare. Det handlar om engagemang, vill man ha något så måste man kämpa för det, säger Christoffer Stålkrona.

Ösmo Industrigummi är specialister på transportörer och transportband i gummi och plast. Det är en stor bransch men få som kan yrket. Kunderna är övervägande stora industrier.

– Min far startade verksamheten och när han gick i pension sålde han till ett stort tyskt företag. Jag och de andra som jobbade där följde med i köpet, liksom kunderna.

Från att ha jobbat i ett litet familjeföretag avancerade Christoffer nu från montör till chef. Samma lokaler men ett annat arbetsklimat. Efter två år i det nya bolaget kände Christoffer sig instängd. Han sa upp sig och startade ett eget bolag, Ösmo Industrigummi AB. Det tog inte lång tid innan han fått tillbaka sina gamla kunder. Ett år senare ringde fastighetsägaren och erbjöd Christoffer att ta tillbaka lokalen som de tidigare använt inom familjeföretaget. Det tyska bolaget hade lagt ner sin filial i Stockholmsregionen.

Christoffers yrkestitel är transportbandstekniker och plastspecialist. Han förklarar att det de gör egentligen är ganska enkelt även om själva slutfinishen är ett hantverk som kräver millimeterprecision.

– Tänk dig en gummisnodd, modell stor, som ska träs, dras eller rullas på olika slags transportörer, alltså rullande transportband. Det kan vara ett bagageband till Arlanda eller ett transportband på flera ton till ett värmeverk. Då behövs hjälpmedel som hjullastare och lyftkranar vilket innebär att vi samarbetar med många.

Gummit kommer till lagret i rullar om 100 till 150 meter från gummitillverkaren Continental. Det kapas och förbereds på verkstaden. Därefter slipas och klistras transportbandet ihop ute hos kunden.

– Det kostar när maskiner står stilla så vi är redo dygnet runt om något oförutsett händer.

Han berättar att han för det mesta är arbetsklädd och ute hos kund. Resten av tiden, och det är långt mer än en vanlig arbetsvecka, är han chef och säljare. Han sköter allting själv, även bokföringen.

– Jag har två anställda på heltid och två på halvtid men när det blir stora projekt kan det behövas upp emot 20 personal på jobbet.

Christoffer tar med mig till ett fönster där jag ser ut över Kalvö industriområde och resterna av ett stort bortsprängt berg.

– När berget sprängts till stora stenbumlingar krossades de till mindre stenar. De i sin tur krossades till grus. Allt rullas från krossen med en transportör. Gruset används för att jämna ut marken innan man asfalterar eller bygger grunder.

Christoffer är uppvuxen i Nynäshamn. Han och hans fru bor i villa med två barn och ett tredje är på väg. Hans stora intresse är att jaga och han har två jakthundar.

– Det är ofta slitsamt att vara egenföretagare och jag jobbar för det mesta sju dagar i veckan och långt över åtta timmar om dagen. Semester kan jag inte ha utan att alltid vara tillgänglig på telefonen. Fördelen är att jag inte har någon utpekad arbetstid, så jag är även hemma en hel del. Jag hinner skjutsa sonen till hockeyträningen och dottern till konståkningen.

Tillsammans med två andra driver Christoffer även SLT industripartner AB som hjälper Ösmo Industrigummis kunder med allt övrigt kring själva transportbanden, så som svets och industriunderhåll.

– Jag är glad och tacksam över att ha blivit nominerad till Årets unga företagare, fast jag inte känner mig så ung längre. Jag har trots allt jobbat inom yrket sedan jag var arton år och mitt företag har en hög omsättning med en etablerad och stabil kundkrets.

Christoffer är 33 år och jag kan tycka att han både är ung och förtjänar uppmärksamheten för vad han åstadkommit.

De nominerade till Företagarnas pris "Årets unga företagare" var förutom Christoffer Stålkrona på Ösmo Industrigummi också Jessica Lönnqvist från ReShape Studio och vinnaren som slutligen blev Eric Blomster med Svensk Husman Socks när Näringslivets galafest hölls i Nynäshamn den 1 oktober.

Valeria syr samman livet i tryggheten hos familjen

Valeria Yarova var lektor i arkitektur på Odessa Polytechnic National University tills hon flydde undan den ryska invasionen med några få saker i en ryggsäck. Ljudet av skottlossning, bomblarm och explosioner i den ukrainska hamnstaden var stressande.

Den mörkröda sammetsklänningen har Valeria sytt själv, hennes finklänning som hon alltid bar när hon gick på Operan i Odessa. Den var en av få ägodelar hon stoppade i sin ryggsäck när hon bestämde sig för att lämna sitt hem och fly. Även ikonen och fotot av Valerias mamma som ung har hittat sina nya platser hemma hos Larisa, Anton och Peter.

Odessas kallas Svarta havets pärla och var fram till början av året en populär semesterort för många européer, inte minst ryssar. Här ligger Ukrainas största hamn och staden som är i Stockholms storlek är ett centrum för ekonomi, kultur och har flera högskolor som också rankas högt internationellt.

Här bodde Valeria ensam i en vacker lägenhet tillsammans med sin fågel Caruso. Hon arbetade på universitetet och på fritiden gillade hon att promenera vid havet, designa kläder, måla, umgås med vänner och besöka Operan. Allt detta ändrades den 24 februari när Ryssland invaderade Ukraina.

Hon arbetade på universitetet och på fritiden gillade hon att promenera vid havet, designa kläder, måla, umgås med vänner och besöka Operan.

I Sverige stod dottern Larisa Ringström just i begrepp att flytta från Stockholm till ett radhus i Nynäshamn med sin svenske man Anton och sonen Peter.

– Jag är enda barnet och mammas föräldrar är döda, så mamma var helt ensam i Odessa, säger Larisa.

Även Larisa är utbildad arkitekt och pratar flytande svenska. Hon hade räknat med att få arbeta inom sitt yrke i Sverige men först kom covid och sedan blev hon gravid. Hon har bakat tunna, spröda sesamkakor och håller upp kaffe. Peter, som är runt året gammal, ålar sig mellan mamma Larisa och mormor Valeria som nu också bor här.

– Anton kom hem efter en promenad med Peter. Jag har aldrig sett honom så ledsen och orolig. ”Jag känner att det kan hända någonting fruktansvärt. Din mamma är helt ensam, vi måste göra något.” Då förstod jag vilken godhjärtad man jag har som är så orolig för min mammas öde.

Anton och Larisa ringde Valeria som skulle fylla år dagen efter.

– Den natten drömde jag att mamma satt vid bordet med oss och att vi firade hennes födelsedag. Mamma berättade att vid tretiden samma natt hade hon bestämt sig för att fly.

”Jag fick lämna Caruso till ett zoo”

Nästa dag kom hennes kollega för att gratulera på födelsedagen och de började prata om att fly tillsammans. De tog ett snabbt beslut. Valeria tog sin japanska fågel Caruso och hans majsfoder till ett zoo som tog emot husdjur. Krukväxterna hon fått efter sin mamma ställdes utanför dörren.

– Jag packade en ryggsäck med sammetsklänningen som jag sytt och brukade ha på mig när jag gick på Operan, ett foto på min mamma som gick bort strax före pandemin och en ikon som jag fått av henne. Lite småsaker. Jag visste inte hur långt vi skulle behöva gå så jag kunde inte ta med mig så mycket. Sedan låste jag dörren och lämnade allt.

Valeria vill att det här reportaget trots allt ska vara positivt, men kan omöjligt hålla tillbaka tårarna när hon berättar om sin fågel som sjöng så vackert, mammas krukväxter, pappas akvareller och smärtan över att lämna sitt hem, sitt arbete och staden Odessa där hennes anor går sex generationer tillbaka.

Dagen efter klev hon, kollegan och barnen på en flyktbuss som tog dem till den rumänska gränsen. Där var bilköerna långa och de fick gå till floden Donau där en färja tog dem vidare. Till slut hamnade de i en by utanför Bukarest.

– Där fick vi bo, det var fina gästfria människor, jag är så tacksam.

”Jag älskar naturen och det öppna havet”

Kollegan valde att resa vidare till Tyskland medan Anton fixade en flygbiljett till Arlanda där han mötte henne den 6 mars.

– Det första jag såg var den upplysta kyrkan i Nynäshamn, jag tyckte det var vackert här. Det var underbart att komma till Sverige. Så vackert och lugnt. Alla svenskar är så trevliga och snälla. Och jag älskar naturen och det öppna havet. Nynäshamns hamn med sina färjor och fritidsbåtar påminner mig om Odessa och ger mig en känsla av att vara hemma här.

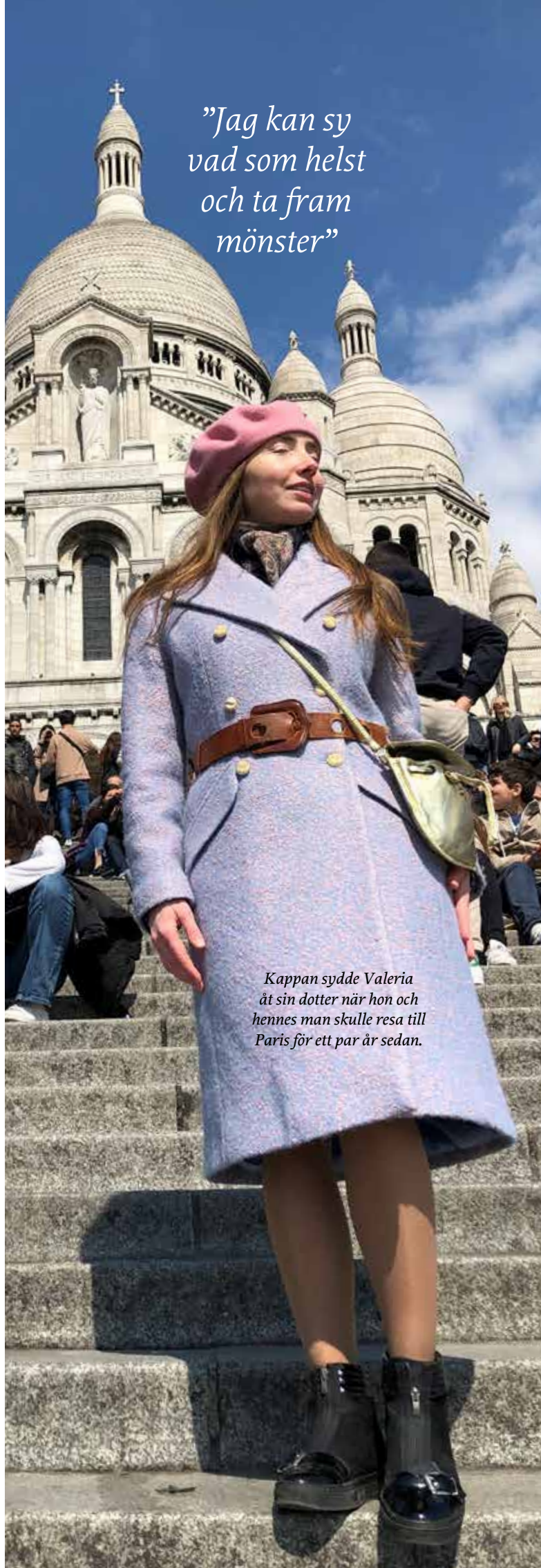
Larisa berättar om glädjen över att ha mamma i trygghet.

– Vi flyttade hit till Nynäshamn dagen innan mamma kom till Sverige. Huset var fullt av flyttkartonger, mamma hjälpte mig med allt, det var magiskt.

Eftersom det planeras för fler barn i familjen finns det gott om plats. I Valerias rum står nu ikonen och fotot av hennes mamma. Här står också en ny symaskin, för Valeria har lyckats skaffa sig ett jobb.

*”Jag kan sy
vad som helst
och ta fram
mönster”*

*Kappan sydde Valeria
åt sin dotter när hon och
hennes man skulle resa till
Paris för ett par år sedan.*

– Jag var ute och promenerade när jag upptäckte Tygmans. En så fin butik, allt valt med god smak. När jag upptäckte en symaskin sa jag till Ann som äger butiken, ”jag kan sy om du har något åt mig”. Efter att ha funderat lite sa hon ”okej”.

Valeria blev vän med Ann och även hennes snälla mamma. Varje måndag hämtar Valeria jobb som ska lagas, läggas upp eller sys om.

– Jag kan sy vad som helst och en måndag fick jag ett intressant uppdrag, ett par byxor med plats för en benprotes. De skulle vara praktiska och bekväma men jag tyckte att de måste vara snygga och feminina också. Vi funderade ut en design och de blev jättesnygga. Jag har alltid drömt om att bli modedesigner och kan modellera kläder, säger Valeria.

Valeria trivs och har det bra, men när någon pratar med henne om kriget och flykten och tycker synd om henne börjar hon lätt gråta.

– Jag är så glad för Ann som inspirerar och stöttar mig, hon säger ”don’t worry, allt ordnar sig”. Vårt samarbete är väldigt kreativt.

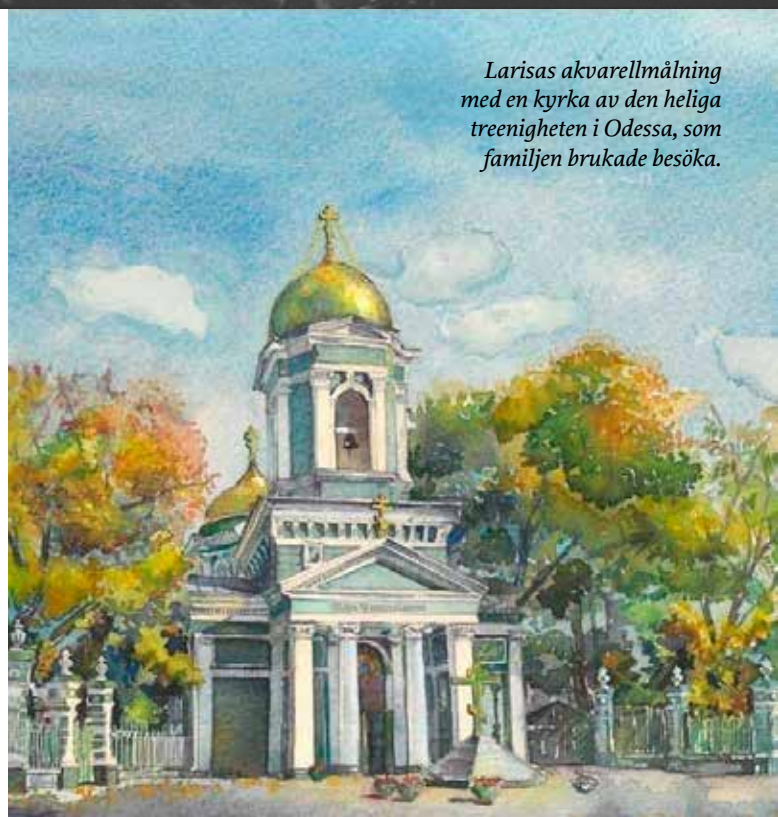

FOTO VICTORIA EMERSON

En målning av Larisa med motiv från Paris.

”Det vore roligt med en utställning”

Larisas akvarellmålning med en kyrka av den heliga treenigheten i Odessa, som familjen brukade besöka.

"Språkkurserna är hela tiden fulla"

Viktigast just nu är att lära sig svenska.

– Jag har försökt komma in på en svenskakurs sedan jag kom hit men varje gång har det varit fullt. Nu väntar jag på nästa tillfälle.

Dottern Larisa söker arbete på arkitektkontor. Hon spelar i en amatörteater och målar akvarell.

– Det vore roligt med en utställning men mest hoppas jag förstås på att hitta jobb på ett arkitektkontor.

Det ösregnade när jag kom till Valeria och Larisa men nu när intervjun är klar ett par timmar senare så tittar solen fram.

– Det betyder tur, utbrister Valeria.

– Ja, när någon kommer till ens hem när det regnar och solen skiner när de går så betyder det tur, översätter Larisa.

Jag hoppas den turen för med sig arbete på arkitektkontor eller en konstutställning med måleri för Larisa och att Valeria äntligen kommer in på en språkkurs. Och att freden kommer mycket snart.

Ukrainsk afton!

Ingen vet hur många ukrainare som hittat eget boende och stannat i kommunen, men i Nynäshamns församlingshem på Hamngatan 6 ordnar man aktiviteter och hoppas att de som blivit kvar ska hitta hit:

Ukrainsk afton med mat och umgänge varannan måndag klockan 17-19. Evenemanget startade den 26 september och följs sedan av 10 oktober, 24 oktober och så vidare.

Det hålls även språkcafé med sopplunch, tisdagar klockan 13.

Om du kan ukrainska och vill hjälpa till under kvällarna eller på språkcaféet kan du ta kontakt med diakon Malin Liljestedt på malin.liljestedt@svenskakyrkan.se eller 08-520 176 13.

A WARM WELCOME TO UKRAINIAN EVENINGS!

A community evening for Ukrainians every other Monday from 5-7 p.m. at Församlingshemmet Svenska kyrkan, Hamngatan 6, Nynäshamn. We started on Monday, September 26, and you can come along at a later time during the fall and choose which times you participate.

Contact: Malin Liljestedt

malin.liljestedt@svenskakyrkan.se, 08-520 176 13.

ЛАСКАВО ЗАПРОШУЄМО НА УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР!

Вечори для українців будуть проходити кожного другого понеділка о 17-19 годині в Фörsamlingshemmet Svenska kyrkan за адресою Hamngatan 6. Перший вечір буде проведено в понеділок, 26 вересень. Ви також можете приєднатися пізніше восени та вибрати для участі дати, які вам підходять.

Контакт: Malin Liljestedt

malin.liljestedt@svenskakyrkan.se, 08-520 176 13.

(Översättning: Google translate)

www.svenskakyrkan.se/nynashamn

Grattis till årets vinnare

för fina prestationer under 2021

FÖRETAGARE

Luis Acevedo, Reneh Gharibashvi & Robert Petersson, Ziip Coffee

UNGA FÖRETAGARE

Erik Blomster
Svensk Husman Socks

NYNÄSHAMNSAMBASSADÖR

Hus & Hem på Södertörn

HÅLLBARHETSPRIS

Nynäshamns Lek & Hobby,
Åsas Förmedling

BUTIK

Grönväxtriket

MEDARBETARE

Shireen Almazraawi,
Coop Nynäshamn

MARKNADSFÖRARE

Ösmo Plantshop

Tack alla sponsorer och
samarbetspartners som möjliggjorde

Näringslivets Galafest

GULDSPONSORER:

DIN LOKALA REKLAMBYRÅ

Handelsbanken

Nynäshamns Posten

PROCESSING SWEDEN AB

SILVERSPONSORER:

Tack också till alla er som kom och bidrog till den härliga stämningen när de 7 vinnarna korades den 1 oktober på Näringslivets Galafest

Bilder på vinnarna och från festminglet hittar du på:
www.naringslivetsgalafest.se

ETT ARRANGEMANG I SAMARBETE MELLAN

KRÖNIKA

En tidsresa på Nynäsbanan

TEXT NIKLAS LILJEHAMMAR | FOTO NYNÄSHAMNS BILDARKIV

Vår krönikör Niklas Liljehammar reser gärna tillbaka i tiden. Den här gången tar han en tupplur ombord på pendeltåget från Stockholm Central och vaknar upp i ångorna från ett koleldat lokomotiv. Det ska ta honom till ett relativt nyfött Nynäshamn för 120 år sedan, där hans vän Karl väntar på stationen för att få visa upp det unga samhället för den äventyrslystne skribenten.

Att sluta ögonen för en stund, luta sig tillbaka och bara låta fantasin få ta över ett slag är balsam för själen.

Jag har precis hoppat på pendeltåget mot Nynäshamn vid Stockholms central.

Ett för mig helt nytt Stockholms central eftersom det är alltför sällan jag är här.

Vilsen har jag struttat runt innan jag till slut hittar rätt i för mig helt nya och okända miljöer.

”Ja, allt förändras ju hela tiden”, tänker jag när pendeltåget börjar rulla söderut på sin resa genom Södertörn. Jag lutar mig

tillbaka i sätet och funderar på hur allt började.

Ända sedan 1850-talet har tanken på en järnväg från Stockholm genom Södertörn till den lämpliga platsen för en isfri hamn diskuterats livligt.

Och så till slut, den 25 november 1898 meddelades koncession på bananläggningen.

Samtidigt kunde även utbyggnaden av hamnen ske i Nynäshamn.

Hjalmar Sjögren är en av de kanske mest pådrivande i denna fråga i ett alltmer bubblande Nynäshamn.

Jag låter fantasin skena i väg och landar åter på Stockholms central igen, fast nu för en så där etthundratjugo år sedan...

Det är en ljuvlig decembermorgon 1902 när jag kliver på tåget vid Stockholms central för att resa ut mot det lilla samhället Nynäshamn som alla pratar om nu. Hela sommaren och hösten har det legat i hetluften som det stora samtalsämnet i bekantskapskretsen och nu har nyfikenheten så till slut besegrat mig.

Min vän Karl har flyttat från Stockholm till Nynäshamn och har länge tjatat på mig att besöka honom och hans familj så nu kan jag inte stå emot längre.

Rallare vid bygget av Nynäsbanan.

Futtens café, senare Styréns handelsbod, idag restaurang.

Järnvägshotellet som brann ner på 1990-talet.

En snabb titt på tågtidtabellen har visat mig att det förekommer tre dagliga avgångar varav ett är ett godståg, så jag väljer den vanliga avgången klockan 10.00 eftersom det har direktvagnar och därmed slipper byte i Älvsjö.

Vi far genom ett snötäckt och vackert Södertörn, förbi Fagersjö och genom Södertörns villastad där uppbyggnaden sker i snabb takt. Det byggs överallt och bjuds på ett skådespel av arkitektoniskt mod utöver det vanliga. Jag vill nästan hoppa av redan här och bara vandra runt för att beskåda när detta samhälle breder ut sig, men far lite motvilligt vidare och förbi Drevvikens station. Resan fortsätter söderut mot Österhaninge station, där vi stannar till en stund för att fylla på tåget med vatten och kol.

Här tar jag mig en ordentlig bensträckare i den livliga miljön och motvilligheten byts snart mot förväntan innan färden går vidare genom jungfruliga och helt fantastiska vildmarker. Efter ett uppehåll i Tungelsta når vi så småningom Sorunda station som omges av en helt märkvärdigt vacker och trolsk natur. Det vackra stationshuset i Ösmo lämnar inte heller någon oberörd. Alldeles tagen av intrycken kliver jag av i Nynäshamns hamn klockan 11.55.

Karl står viftandes med armarna och möter mig med ett stort leende. Vi går glatt vidare mot den nyanlagda rikstelefonkiosken

som står där i ensamt majestät framför det ståtliga stationshuset som uppförts till nynäshamnarnas stora glädje.

Det lilla samhället kokar av nybyggaranda, det känns i luften.

Härifrån måste vi göra ett val, säger Karl. Det finns tre vägar, således tre alternativ att tillgå.

En till höger mot hamnen, en till vänster mot Trehörningen och en rakt fram upp mot egnahemsområdet.

*"Det blir så när
det byggs överallt
samtidigt"*

Jag föreslår att vi funderar på detta ett slag så vi smiter först in på fiket Futtan som inhyser en mysig servering (*senare Styréns viktualiehandel*).

Till höger skymtar vi järnvägshotellet, först uppfört som jaktpaviljong av professor Sjögren, men som nu inhyser en väldig massa järnvägsingenjörer, berättar min vän.

Han ber mig stolt vända blicken åt vänster och där skymtar vi åkare Hagmans skapligt nybyggda hotell. Min vän berättar att det

har stått där ståtligt uppe på berget i tre år nu. Mellan oss och hotellet ligger en hög med bråte från rallarna i en salig röra.

Det är mest en massa gammalt skräp, kläder och en påtaglig mängd glasflaskor.

"Det blir så när det byggs överallt samtidigt" ursäktar sig min vän när jag lite retsamt påpekar denna skräphög.

Karl får plötsligt syn på en vän och går fram för att klappa honom på axeln.

"Det här är Jonas. En god vän! Jonas Fält, rallare."

"Goddag Karl! Hur lever livet?"

"Tackar som frågar! Är här med en gammal kamrat från Stockholm som jag vill visa upp vårt lilla paradiset för..."

Det visar sig att Jonas varit med från början när rälsen skulle läggas och det märks att han är stolt över det.

"Vi började i Älvsjö för fram dit var det redan draget från Stockholm", berättar han och fortsätter: "I vårt gäng var vi tolv stycken rälsläggare. Några kom direkt från Saltsjöbadsbanan men jag var ju helt grön, jag."

Gubbarna kom från alla möjliga håll, Skåne och Norrland och vi blev ett riktigt bra gäng, bra kompisar allihop.

Lokstallarna ritades av Ferdinand Boberg och är idag en del av Nynäshamns Järnvägmuseum.

Hotell Södertörn, senare bland annat kallat Studiegården och NP-huset.

Hotell Hagmans byggnad finns också kvar.

Arbetsdagen var nio timmar, ibland mer. Ackord minsann, jag fick ihop en tia varje dag.

Stora pengar. Och ju närmare rälsen kom Nynäshamn, ju närmare kom jag Nynäshamn så nu har jag bott här sen 1898. Trivs utmärkt. Blev ju byggare efter rallartiden och var med på bygget av Hagmans bland annat."

Stämningen är gemytlig och sorlet från lokalen avtar så sakteliga när lunchen är avklarad. Vi lämnar glada och belåtna Futen och går upp för Egnahemsvägen som till stor del färdigstälts under det förlupna året. Jag blir lite andfådd, backen är brant.

Och se, där uppe på backkrönet ligger ju Handelsaktiebolagets nyuppförda tvåvåningshus. (*Lydiahuset*)

Där har Nynäs villastad sitt kontor numera efter att ha flyttat dit från saluhallarna.

Och nära har de till mjölkbutiken i källarvåningen!

Mitt över vägen skådar jag ett vackert högt berg ovanför stationen och där stoltserar den vita inseglingsfyren uppe på toppen. Till höger om vägen pekar Karl mot Severina Bengtssons kafé.

"Ackord minsann, jag fick ihop en tia varje dag"

Som sig bör finns där en matsal för vanliga arbetare och en för tjänstemän, det är ju icke kutym att blanda dessa två folkslag såklart.

I kvarteret sydväst om Kullstavägen, mellan Skomakargatan (*numera Mörbyvägen*) och Egnahemsgatan (*numera Alkärrsgatan*) upptäcker jag flera nybyggda villor och när min ledsagare och vän leder mig fram till en av dem så förstår jag att det är här han bor med sin fina familj som jag nu blir presenterad för.

Här intill ligger stadens tredje hotell, Hotell Södertörn (*gamla NP-huset vid Alkärrsplan*).

Det öppnades i augusti av fröken Nilsson från Södertälje. Min vän säger att hotellet ständigt är fullbelagt och att

anledningen är de moderata rumspriserna.

En krona och femtio öre natten, som hittat!

Jag borstar varsamt bort lite frost från en bänk och vi slår oss ned i den vackra parken bakom hotellet. Min vän frågar mig om jag vill fortsätta vandringen runt samhället, trots kylan.

"Självfallet, jag vill se allt!" svarar jag.

Karl är ivrig märker jag och konstaterar att flytten från Stockholm har gjort honom gott.

"Då börjar vi med en tur norrut längs Kullstavägen. Då kanske vi får träffa öltappare Berger, kanske möter vi schaktmästare Carlsson eller stadens stolta lokförare Jansson, också! Det finns så många sköna juveler här, riktiga profiler må du tro!"

Han skrattar och tittar på mig.

"Det låter spännande, det!" svarar jag och så går vi vidare igen.

Först Kullstavägen norrut, där det utefter vägen uppförts en hel del fina hus. I backen ser vi Bergers nyinköpta tomt och när vi kommit en bit upp så möter vi de vackra lokstallarna vid Kullsta station. Där har schaktmästare Carlsson och lokförare Jansson nyss byggt sina ståtliga villor. När vi glada i hågen passerat torpet Malmtäpan, omedelbart ovanför Kullsta station, är vi så snart framme vid Lill-Kullsta och Viavägen, som när den passerat järnvägen helt enkelt fortsätter i form av en liten landsväg mot Nynäs gård och sedan vidare norrut mot huvudstaden.

"Numera dräller det även in en massa ungar från villastaden"

På andra sidan järnvägen, till vänster låg den traktens skolkhus, Betania, där läraren A Tilas höll i undervisningen. Detta blir jag upplyst om av min ivrige ciceron Karl.

"Vid vårterminens slut den 16 juni fanns det fyrtiosex elever i folkskolan och trettio-tre i småskolan", berättar han.

På min fråga var alla dessa barn kom ifrån svarar Karl att de flesta nog var från Nynäs gods statare- och torparfamiljer, men även från de familjer som arbetade på gården.

Men som han sa, "numera dräller det även in en massa ungar från villastaden. Så pass många nu att man är beredd att uppföra ett nytt skolkhus uppe på Malmen där Nynäs villastads Aktiebolag anvisat fri tomt, minsann!" (*Viaskolan som den kom att kallas*).

Vi tar oss under hjärtliga former och många skratt i minnets tecken alldeles för långsamt tillbaka till Karls bostad, och eftersom det är kolsvart när vi kommer fram så bestämmer jag mig för att övernatta efter en god middag tillsammans med hans familj.

”För en dag är allt jag ser historia...”

Morgonen därpå startar med en stabil frukost innan Karl frågar om jag vill hänga med ett varv till, denna gång söderut och jag kan förstås inte motstå hans erbjudande. Vi klär på oss ordentligt eftersom det är kallt ute och så ger vi oss i väg igen.

Först tillbaka ned mot stationshuset med Bedarön i sikte och svänger sedan av söderut förbi Svandammen, en vik som blivit avskuren av järnvägens banvall och snart passerar vi Hotell Hagman högt på en bergsknalle och helt omgiven av orörd skog.

Karl berättar om en tillställning som hölls här den tjugoandra november, en slags offentlig soaré och att alla medel som samlades in oavkortat gick till de nödställda i Norrland.

Vid föreställningen hade lokala förmågor medverkat, och däribland syntes bland annat stationsinspektör Husberg som käckt spelat violin ackompanjerad av fröken Selling.

Vidare hade det varit tombola, försäljning av olika slag och så självklart även servering.

Professor Sjögren hade minsann besökt soarén tillsammans med sin dotter och tillställningen hade sedermera avslutats med ett bländande fyrverkeri.

Insamlingen gav hela femhundra trettio kronor som sedermera överlämnades av redaktör Keen till fonden för de nödställda norrlänningarna.

”Här har det varit livat värre”

Efter en kort promenad var vi så framme vid Stora torget längs vars ena sida en del fastigheter uppförts under året.

På vänster sida om vägen till Trehörningen syns nämndeman Leus hörnfastighet och där, berättar Karl, hade minsann Otto öppnat en synnerligen välsorterad järnhandel i slutet av förra året.

”Redan legendarisk!”

Huset snett över gatan, fortsatte Karl att berätta, kallades för saluhallarna och där fanns bröderna Larssons affär för specerier, konserver och, inte minst, delikatesser.

Här har det varit livat värre, för i samma hus fanns även Allmänna telefonbolagets växelstation och här låg till nyligen även Nynäs villastads kontor.

Jag påpekar lite fint för Karl att det börjar bli hög tid för mig att bege mig hemåt, plikten kallar. Men han drar tag i min kavaj och vi fortsätter upp för backen mot villa Gökudden.

”Jag måste ju få visa dig skidbacken först!”, utbrister Karl.

Här är det full fart i backen och det spritter visserligen i skidåkarbenen men jag står emot. Mest för att Karl vill gå vidare upp mot Frejgatan 25, där de tre rödmålade husen som byggts för Villabolagets arbetare står.

”Det var här vi bodde först, förstår du!”

Det är tre oerhört vackra trähus och Karl berättar att han saknar sin tidigare bostad, men att han trivs bra med den nuvarande också.

Nu måste jag tyvärr avbryta den här vandringen och förklarar att jag behöver dra mig ned mot järnvägsstationen där mitt tåg hemåt snart ska avgå.

Karl ser förstående ut och lägger armen om min axel.

”Jag låter dig bara gå om du lovar att komma tillbaka snart så att jag får visa dig resten.”

Jag svarar att jag mer än gärna kommer tillbaka och att jag då vill veta mer om Trehörningen och allt det där andra som vi bara hann skymta denna gång. Sedan vinkar jag adjö och går ned mot tågstationen.

Pendeltåget gnisslar i en kurva och jag vaknar till.

”Nästa Nynäs Gård” upplyser högtalarna och jag bestämmer mig för att kliva av här och gå hem.

Och att minnas det jag ser längs vägen.

För en dag är allt jag ser historia...

Tack vare våra trogna annonsörer kan vi ge ut magasinet 100% Nynäshamn gratis till alla våra läsare. Under året kommer vi därför att berätta lite mer om några av de lokala företag som valt att synas regelbundet med sin marknadsföring i 100% Nynäshamn och varit med hela vägen på vår resa fram till utmärkelsen "Året lokala magasin" från Sveriges gratistidningars branschförening, GTF.

Här presenterar vi en av våra möjliggörare – en riktig guldpartner!

Sveriges största mäklarkedja finns i Nynäshamn. Mitt i centrum har Fastighetsbyrån sitt kontor och här är idag sex medarbetare redo att ta sig an kundernas bostadsaffärer.

– Varje kontor drivs av egna ägare i lokal regi, men vi har också fördelen att ingå i det stora nätverket av mäklare i både närområdet och övriga landet. Samarbetet innebär att vi kan hjälpa till med bostadsaffärer på till exempel hela Södertörn eller Gotland, berättar Krister Florin som är en av de två franchisetagarna till Fastighetsbyrån i Nynäshamn.

Just den här dagen har hela styrkan samlats till det obligatoriska veckomötet med gemensam frukost i de ombonade lokalerna på Fredsgatan. Kontorshunden Doris vill gärna vara med, inte minst när det kan vankas godsaker. Runt bordet diskuteras det aktuella läget på bostadsmarknaden, där många år av stadig uppgång nu har påverkats av omvärldens händelseförlopp.

– Bostadspriserna är tillbaka på nivåer som för runt två år sedan, före uppgången under pandemin. Det handlar inte om någon krasch men affärerna tar ofta längre tid att genomföra. Säljare och köpare börjar först nu hitta en balans för att kunna mötas i sina respektive förväntningar, säger Krister.

Fastighetsbyrån har klarat de nya utmaningarna bra och har gott om objekt som hittar köpare. De är också stora inom kategorin nyproduktion, och sköter flertalet försäljningsuppdrag av planerade bostadsprojekt i kommunen. Det är främst fritidshusmarknaden som svalnat rejält sedan boomen under pandemin. Där märks skillnaden i både utbud och efterfrågan.

– Men fortfarande finns ett intresse utifrån för att flytta till kommunen och det är positivt.

Att vara del av en större kedja har många fördelar, inte minst när det gäller utvecklingen av de många nya digitala tjänster som kan erbjudas för att förenkla en av livets kanske viktigaste affärer.

– De digitala verktygen gör säljprocessen mer transparent. Med hjälp av dem kan våra kunder bland annat följa den egna bostadsaffären i realtid, som hur många visningar annonsen har, budgivningsförloppet och mycket mer.

Fastighetsbyrån ser positivt på framtiden och har flera satsningar på gång. Under hösten har kontoret i Nynäshamn fått förstärkning av ytterligare en mäklare med lokal anknytning, Henric Wickholm. Och kontorets nuvarande koordinator, Camilla Martinsson, är mitt uppe i sin distansutbildning för att kunna ta sig an egna försäljningsuppdrag fullt ut efter avlagd mäklarexamen.

– Vi växer i takt med Nynäshamn, säger Magnus Hällgren som är en av de erfarna fastighetsmäklarna på plats tillsammans med kollegorna Jenny Wiklund och Kim Törnblom.

Som en del av satsningen har 100% Nynäshamn blivit en värdefull tillgång för den lokala marknadsföringen, där Fastighetsbyrån delar med sig av nyheter från bostadsmarknaden.

– Vi har den på kontoret och förser alltid besökare på våra visningar med aktuell utgåva. Den uppskattas mycket av både nynäshamnare och folk som kommer utifrån.

– Det är positivt att det finns ett proffsigt gratismagasin som uppmärksammar det lokala och når så många. Varje nummer känns nytt och fräscht, med intressant innehåll och bra tips om allt som finns häromkring. 100% Nynäshamn är fin marknadsföring för både oss och vår kommun.

SLÄKTBAND & LOKALHISTORIA

vävs samman på mäs

I ÅR FYLLER NYNÄSHAMNS SLÄKTFORSKARFÖRENING

tio år och med anledning av detta vill föreningen passa på att fira jubileet lite extra. Det gör de nu genom att arrangera en mäs

– Vi hoppas att alla som gillar historia och är nyfikna på den lokala historien vill komma och besöka oss den 15 oktober. Vi i Nynäshamns släktforskarförening kommer bland annat att visa hur man gör när man släktforskar, ha tipspromenad med kluriga frågor och "släktforskarloppis" med tidningar, böcker och annat spännande, säger Maria Landin, ordförande i Nynäshamns släktforskarförening.

Bland utställarna kommer det att visas upp en hel del spännande föremål från förr, allt ifrån dåtidens valurnor till handfängsel och bodelsyxor. Det bjuds också på två föreläsningar under dagen. Klockan 11.00 berättar Victoria Enefors från Lund, i samarbete med ABF Södertörn, om den polsk-svenska 1500-talsdrottningen Katarina Jagellonica och vid 13-tiden kommer den numera riksända släktforskaren Peter Sjölund för att tala om betydelsen av DNA. Han blev uppmärksammas i samband med Linköpingsmordens lösning och är snart aktuell i SVT:s nya serie "Genjägarna".

– Intresset för historia och släktforskning är stort – tv-program, radiodokumentärer och poddar på temat blir bara fler och fler. Intresset märks hos oss i föreningarna. Därför vill vi sätta strålkastarljuset på historia – och framför allt på vår lokala historia nu när vi fyller tio år, säger Helene Skoglund i Nynäshamns släktforskarförening.

Mässan är öppen för alla intresserade och är helt gratis för besökarna.

EN RUNDTUR MED *lokala smaker*

LÖRDAG DEN 12 NOVEMBER kommer företaget Moveat att arrangera en smakrunda i Nynäshamn. Konceptet har redan gjort succé på ett 50-tal orter runt om i Sverige och bygger på att samla olika typer av lokala matställen för att locka besökare till en dag med smakupplevelser och umgänge. Sex hållplatser väntar mellan klockan 11.00 och 17.00 under premiärdagen i Nynäshamn.

– Vi vill att lokalbefolkningen ska upptäcka och smaka på utbudet i sin egen stad, men också locka besökare från närområdet till evenemanget. Det ska bli en folkfest med liv och rörelse ute på stan när vi kommer, säger Simon Håkansson som är vd på Moveat.

Idén är att man köper sin biljett via Moveats hemsida eller app och får ett "åkbånd" till rundturen. Med det på armen ingår hela upplevelsen fylld av mat, dryck och andra godsaker. Lagom stora portioner dukas fram till gästerna på de olika stoppställen som ska besökas. Mellan rätterna väntar en promenad eller alternativt transportmedel till nästa plats i valfri ordning.

– Nynäshamn är en spännande och intressant liten matstad. Man känner att det bubblar och är mycket på gång här och vi fick bra respons på vårt evenemang direkt, fortsätter Simon.

Även projektledaren Louise Andersson är lyrisk över genväret från Nynäshamn.

– Intresset har varit jättestort bland både aktörer och matgäster. Vi vill ha med lite olika typer av kök för att gästerna ska få ta del av en bra blandning, berättar hon.

I Nynäshamn börjar matrundan hos Libnani på Nynäsvägen där besökarna äter och dricker i sin egen takt innan man går vidare till nästa ställe och gör likadant. Qui Dining på Nynäsvägen, Torget Brasserie & Bar på Stadshusplatsen, Chokladhuset på Hamngatan, restaurang Kroken och Kökeriet hos Nynäs Rökeri i Fiskehamnen är de fortsatta stoppen längs vägen. Hittills i alla fall...

– Biljettförsäljningen har gått över förväntan, så om efterfrågan är fortsatt stor kanske vi utökar med ytterligare något stopp för att fler ska få plats, lugnar Louise.

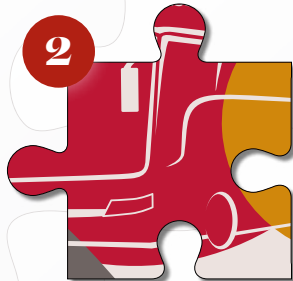
Mer information finns på www.moveat.co

100% Annonsspussel

med chans
att få delta på
smakrundan i
Nynäshamn 12/11

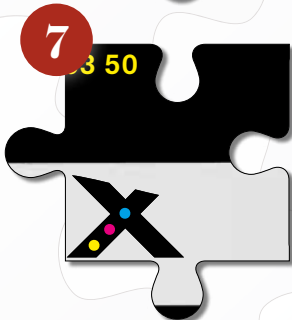
Två vinnare
får 2 biljetter
var från
moveat

Var med i vår hösttävling och
tävla om två biljetter till smakrundan
i Nynäshamn lördag 12/11 kl 11-17.
Värde 798 kr per vinst.

Läs mer om evenemanget på moveat.co

Vinnarna meddelas personligen
och kommer även att presenteras på
www.100nynashamn.se

Tävlingskupong

Allt du behöver göra är att läsa annonserna lite extra noga. Du får se en liten del av annonsen i respektive pusselbit på den här sidan. Det gäller sedan att hitta annonsen i denna tidning och skriva annonsörens namn + sidnummer på tävlingskupongen. Bitarna kan vara förstorade eller vridna. Skicka ditt svar senast den 1 november 2022 till: 100% Nynäshamn, Box 13, 149 21 Nynäshamn eller maila till tavling@100nynashamn.se. Märk kuvert eller mail med "Tävling".

1. sid.....	6. sid..... Namn
2. sid.....	7. sid..... Adress
3. sid.....	8. sid..... Postadress
4. sid.....	9. sid..... Telefon
5. sid.....	10. sid..... Vinnarna meddelas och presenteras på www.100nynashamn.se

JOSEFIN SKAPAR NY MUSIK

HON HAR TIDIGARE UPPMÄRKSAMMATS för sin egenskrivna hyllningssång till hemstaden, med den självklara titeln "Nynäshamn" som släpptes 2019, och inte minst för att hon samma år fick ta emot det prestigefyllda "Ted Gärdestad-stipendiet" som uppmärksammar unga och lovande låtskrivare.

Josefin Söderqvist är uppväxt på landet utanför Ösmo tillsammans med sin musicerande familj. Hon har studerat på Adolf Fredriks musikklasser, spetsprogrammet i musik på Södra latin och vidare till en kandidat i musikproduktion på Kungliga musikhögskolan i Stockholm, så man kan nog lugnt säga att hon har tonerna i blodet. Låtskrivandet är det hantverk hon har ett brinnande intresse för och den centrala delen i skapandet. Inspirationen kommer bland annat från förebilder som Joni Mitchell och Peter Gabriel.

Nu levererar Josefin ny musik som hon både skrivit, framför och varit delaktig i produktionen till. Efter att ha blivit utsedd till en av två unga svenska låtskrivare 2022 av Scenkonst Sörmland fick hon uppdraget att komponera nya alster inför Eskilstuna kulturnatt som arrangerades nyligen. I augusti kom singeln "Nu från noll", som beskrivs som "en skönlitterär saga om att bli vuxen men inte riktigt veta hur man gör". Fler skivsläpp väntar under hösten och våren.

MER PÅ GÅNG

Mer information och ännu fler evenemang hittar du i Nynäshamns kommuns besökscenters evenemangskalender, www.nynashamn.se/uppleva/evenemang, och förstås även i många av reportagen som kommer med detta och tidigare nummer av 100% Nynäshamn. Reservation för ändringar.

Höstmarknad pågår i Godsmagasinet. Föreningen Konst och hantverk i Nynäshamn håller öppet fredagar, lördagar och söndagar klockan 10.30-16.00 till och med 23 oktober. Därefter, mellan 29/10 och 6/11, tar utställningen "Öppet hantverk" vid.

Sorunda hembygdsförening håller öppet med kaffe och väffla i fattigstugan varje lördag klockan 12.00 till 15.00. Den 16/11 bjuder föreningen också in till en hembygdskväll på temat "bonader" i församlingshemmet klockan 19.00.

Marcus och Hampus Wärme – far och son från Nynäshamn, ställer ut sina målningar på Konstpoolen. Visas tisdag-lördag klockan 12.00-18.00 till och med den 19 oktober.

Kommande scenshower i Nynäshamn:
15/10 Henrik Fexeus på Folkets hus, 28/10 Kicki Danielsson i Nynäshamns kyrka och kvällen den 28/10 Lennie Norman i "Gubbvarning live 2.0" på Folkets hus.

12/10 Snorre Kirk kvintett spelar på Folkets hus i Nynäshamn klockan 19.00. Den norsk-danske trumslagaren är en hyllad jazzmusiker som bjudits in med bandet av föreningen JIN, Jazz i Nynäshamn. Ytterligare en konsert arrangeras av JIN den 16/11, då med The Hebbe sisters.

14/10 Stockholms saxofonkvartett och mezzosopranen Linnea Andreassen framför musik med avstamp i poeten Eeva Kilpis texter, Nynäshamns bibliotek klockan 17.00.

15/10 Guidad fotoutflykt där målet är att fotografera soluppgången på Torö stenstrand. Kursen pågår 06.30-10.30. Inga förkunskaper krävs, förutom en egen digitalkamera. Anmälan till ABF Södertörn.

15/10 Bokfrukost på Skärgårdshotellet klockan 9.00-13.00 med författarna Maria Fallström, Anne-Lie Högborg, Kicki Sehlstedt och Sanna MacDonald. Förförköp av biljett: bokslukaranki@outlook.com

16/10 Orgelkonsert i Nynäshamns kyrka där organisten Eskil Lindbäck framför musik av Mendelsohn, Schumann och Brahms. Startar klockan 16.00 med fri entré.

23/10 Nynäshamns katthem har öppet hus som återkommer varannan söndag klockan 14.00 till 17.00. Föreningen visar upp sin ideellt drivna verksamhet på Stathmosvägen 4 i Nynäshamn.

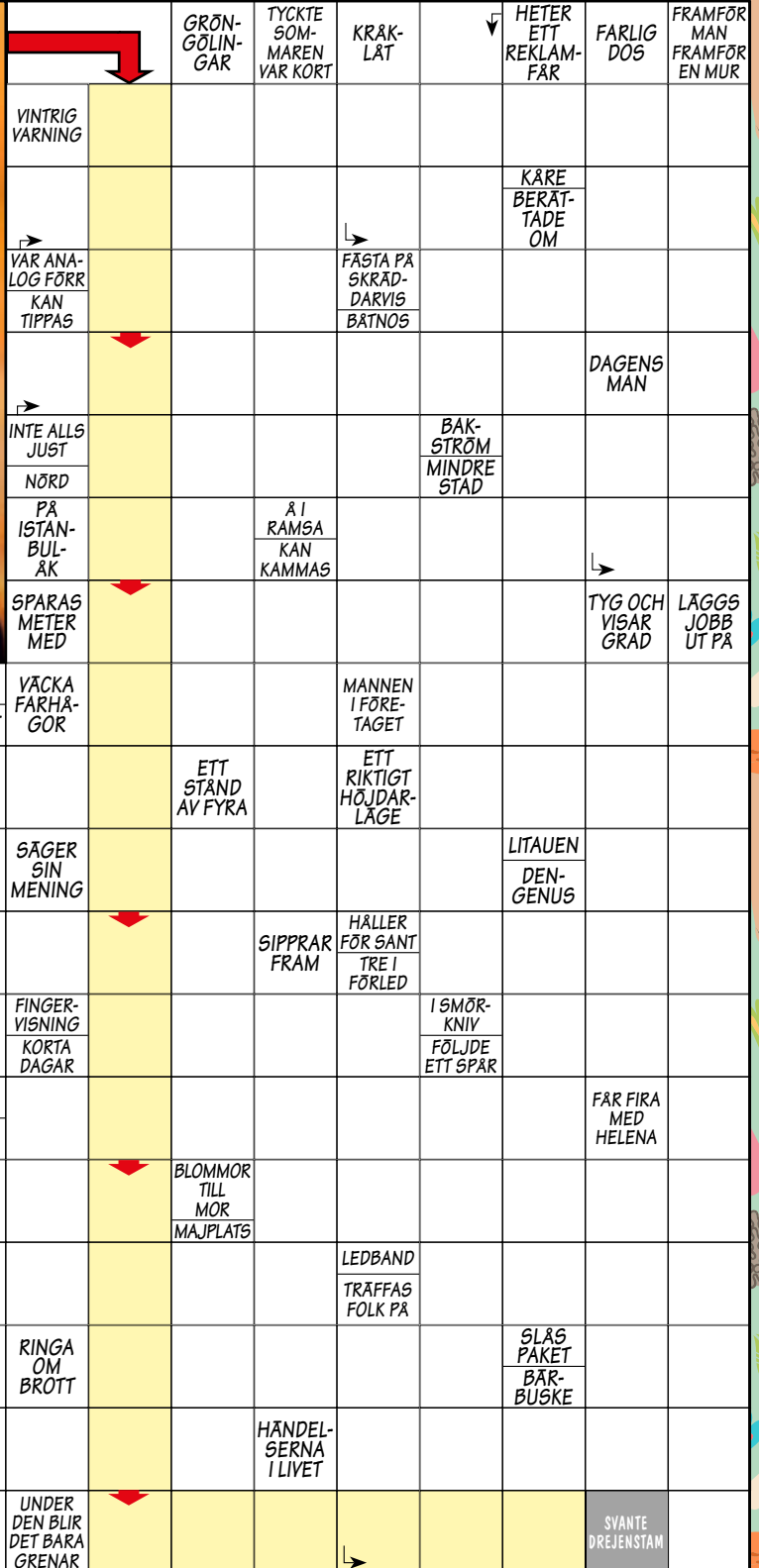
26/10 Tjejkväll i Nynäshamn med kvällöppet klockan 17.00 till 20.00.

30/10 Järnvägmuseet på Nickstabadsvägen håller öppet sista söndagen i månaden klockan 13.00 och 16.00. Vid de gamla lokstallarna visas i första hand Nynäsbanans järnvägshistoria av föreningen NJM.

7/11 Kvällsöppet i bildarkivet på Nynäshamns bibliotek mellan klockan 16.00 och 19.00. Bilder, kartor, ritningar och tidningsklipp finns tillgängliga att söka i det rika arkivet. Även 5/12.

HÖSTDAGAR

vårt korsord när du får en stund över. Eller våra sudoku, genom att placera ut siffrorna 1-9 på spelrådet så att varje siffra bara finns en gång per rad, en gång per kolumn och dessutom bara en gång per större ruta. Den rätta lösningen på förra numrets klurigheter hittar du till höger i. Lösningar till korsordet och sudokut i denna utgåva publiceras i kommande nummer av 100% Nynäs- hamn, som då även finns tillgänglig på 100nynashamn.se

	7							
1				8				4
	3		9				5	2
3			8				7	9
	4		3				6	1
					2		4	
	2	4	1		8		9	6
7	6				9			5
	9	3			6			7

6	2			7				3
					1	7	2	
			4		5			
	9						1	2
	6	3						
1		7						
				8		1		
7				1	9			6
9		2	6				5	

			1		9		6	
4	3						8	
				4			2	7
		8					3	
2		1	8					
	7		6					
		5						
7	6		3					9
	1				7			6

Vecka 46 dyker
100% Nynashamn
upp igen med ännu
mer inspirerande
läsning från våra
trakter.

Du hittar också alla
tidigare utgåvor i
vårt digitala arkiv på
100nynashamn.se.

***Vi gör även hembesök utan kostnad
och tar uppdrag i hela Stockholmsområdet.***

Begravningsbyrån
Vita Liljan
Stadshusplatsen 6
Nynäshamn
Tel 08-520 214 00
Västerhaninge 08-500 213 33
Tyresö 08-798 98 00
www.vitaliljan.se

- Kostnadsfritt hembesök • Svenskillverket (egen fabrik i Skogås)
- Valfri lucka ur vårt sortiment i valfri färg • Bänkskivor i laminat eller sten
- Räntefri avbetalning upp till 24 mån • Egna montörer • Nöjda kunder i 26 år! www.sormlandskok.se

* Uppge kampanjkod "Müllers81". Värde 300 kr vid beställning av kök. Lokalt erbjudande t o m 2022-12-31 och kan ej kombineras med annat.

Sörmlandskök

Lokal expert på jakt-, fritids- & arbetskläder

15 ÅR

i Nynäshamn

med service till yrkesfolk och privatpersoner och ett

BREDARE SORTIMENT

än någonsin – nu även med ny skog- & trädgårdsavdelning

Välkommen!

Nyheter!
JAKT-AMUNITION
FRÅN NORMA

Teknikervägen 17
Kalvö Industriområde, Nynäshamn
Öppet mån-tors 8-17 & fredag 8-16
Tel 08-520 422 10
Webb och shop www.sveayrkes.se

TEAM
WORK
WEAR

SVEA
YRKES- & PROFILKLÄDER

Skog och trädgård

EN KVÄLL MED RABATTER & ERBJUDANDEN SOM AVSLUTAS MED EN GENERÖS UTLOTTNING!

Kvällsöppet på stan kl. 17-20
i många butiker, caféer och restauranger

ONSDAG 26 OKT:

Ät, mingla och shoppa med generösa rabatter och erbjudanden. Ju fler butiker du shoppar för minst 100 kr i, ju större chans att vinna under den stora utlottningen av priser på Folkets Hus ca kl. 20.15. Givetvis får även killar kvällsshoppa och ta del av alla erbjudanden.

Läs mer på instagram & facebook eller vår webb: www.nynashamnscentrum.se

Missa inte denna härliga kväll!

STADSKÄRNE
FÖRENINGEN
NYNÄSHAMN

Ösmo Plantshop

Välkommen till ett utflyktsmål för hela familjen

Du vet väl att hösten är bästa tid för plantering?

Höstplan(t)era!

Nu vill många av våra växter komma i jorden.
Hos oss finns mycket att välja bland för ditt hem och din trädgård.
Även inredning, presenter med mera. Kom & upptäck vårt sortiment.
Stort utbud för såväl inne som ute!

ÄPPEL-TRÄD
Välj bland över 45 olika sorter!

HÄCK-PLANTOR
Mycket fina till bra priser!

Njut en stund i vårt **TRÄDGÅRDSCAFÉ**
Sitt ner i vårt sköna växthus eller i den soliga trädgården.
Vår populära vegetariska buffé serveras dagligen. Välj även bland goda hemgjorda bakverk och tårter.

Växtstigen 1, Ösmo. Tel 08-520 272 30. www.osmoplantshop.se
Öppettider i butiken: Mån-fre 9-18, lör 9-16, sön 10-16 • Cafét: Mån-fre 9-16.30, lör 9-16, sön 10-16